

9. 6. 2016

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K předpokladům úspěchu návrhu žalovaného na zrušení rozsudku pro zmeškání

Podmínky pro to, aby soud mohl vydat rozsudek pro zmeškání, upravuje občanský soudní řád (dále jen o.s.ř.) v ustanovení § 153b odst. 1. Dle citovaného ustanovení platí:

Zmešká-li žalovaný, kterému byly řádně doručeny do jeho vlastních rukou (§ 49) žaloba a předvolání k jednání nejméně deset dnů přede dnem, kdy se jednání má konat, a který byl o následcích nedostavení se poučen, bez důvodné a včasné omluvy první jednání, které se ve věci konalo, a navrhne-li to žalobce, který se dostavil k jednání, pokládají se tvrzení žalobce obsažená v žalobě o skutkových okolnostech, týkající se sporu, za nesporná a na tomto základě může soud rozhodnout o žalobě rozsudkem pro zmeškání.

Podmínky pro zrušení rozsudku pro zmeškání jsou upraveny v ustanovení § 153b odst. 4 o.s.ř., podle něhož platí následující:

Zmešká-li žalovaný z omluvitelných důvodů první jednání ve věci, při němž byl vynesena rozsudek pro zmeškání, soud na návrh žalovaného tento rozsudek usnesením zruší a nařídí jednání. Takový návrh může účastník podat nejpozději do dne právní moci rozsudku pro zmeškání.

Nejvyšší soud ve své rozhodovací praxi^[1] dospěl k závěru, že důvodem pro zrušení rozsudku pro zmeškání ve smyslu ustanovení § 153b odst. 4 o.s.ř. může být jen překážka nebo jiná okolnost, která představuje tzv. omluvitelný důvod. Příčina toho, proč žalovaný zmeškal první jednání ve věci, tedy musí mít s ohledem na její povahu, nepředvídatelnost, závažnost, rozsah nebo z jiných důvodů aspekt ospravedlnitelnosti (toho, co lze v dané situaci omluvit). Omluvitelným důvodem jsou nejen události mající objektivní povahu, ale i okolnosti žalovaným způsobené či jinak zaviněné, jestliže je lze v dané situaci považovat za omluvitelné (tj. za důvod ospravedlňující zmeškání jednání). Za omluvitelný důvod, pro který žalovaný zmeškal první jednání ve věci, je tedy třeba ve smyslu ustanovení § 153b odst. 4 o.s.ř. považovat jak takovou překážku (událost), která žalovanému objektivně (nezávisle na jeho vůli) zabrání dostavit se včas k soudu (např. zdravotní indispozice nebo zpoždění veřejného dopravního prostředku použitého k přepravě na jednání soudu), tak i okolnost žalovaným případně způsobenou nebo jinak zaviněnou, jestliže ji lze považovat (zejména s přihlédnutím ke všem okolnostem případu a k poměrům účastníka) za omluvitelnou. Tyto okolnosti potom musí žalovaný nejen tvrdit, ale i prokázat.

Nejvyšší soud dále ve své rozhodovací praxi dospěl k závěru, že omluvitelným důvodem je pouze okolnost, která žalovanému nejen zabránila účastnit se jednání, ale i včas omluvit svou neúčast na jednání.^[2] V souvislosti s tímto závěrem Nejvyššího soudu ovšem vyvstává otázka, *zda lze ve smyslu*

ustanovení § 153b odst. 4 o.s.ř. považovat za včasnou takovou omluvu, která byla bezprostředně před jednáním soudu doručena pouze na podatelnu soudu, avšak do doby vyhlášení rozsudku pro zmeškání se ještě nedostala do sféry dispozice samosoudci (senátu) rozhodujícímu ve věci samé, který o ní tím pádem nevěděl. Tuto otázku dle našeho názoru zodpověděl Nejvyšší soud v usnesení ze dne 1. 12. 2015, sp. zn. 28 Cdo 188/2015. V tomto rozhodnutí sice Nejvyšší soud nejprve konstatoval, že mu nepřísluší nad rámec zákonné úpravy vymezit přesný okamžik, k němuž je třeba sledovat doručení omluvy z jednání soudu a k němuž je tak třeba posuzovat včasnost omluvy z jednání soudu. Současně ale Nejvyšší soud dospěl k následujícímu závěru:

...3. žalovaná omlouvala svou neúčast z jednání pro nemoc syna elektronickým podáním doručeným na podatelnu soudu dne 5. 2. 2013 v 8:13 hod., přičemž dle protokolu bylo jednání zahájeno v 14:35 hod. téhož dne. Vycházel-li soud prvního stupně při posuzování naplnění předpokladů pro vydání rozsudku pro zmeškání z toho, že jak 2. žalovaný, tak 3. žalovaná se k nařízenému jednání bez omluvy nedostavili, je zřejmé, že ani (ráno doručené) příslušné podání poukazující na zásadní příčinu neúčasti na jednání ze strany 3. žalované se nedostalo do dispozice o věci rozhodujícího soudce včas, přičemž onemocněl-li syn dovolatele v průběhu noci, lze jen stěží očekávat dřívější doručení omluvy zdůvodněné právě zmíněnou událostí. Shledal-li tedy odvolací soud, že onemocnění syna dotčených žalovaných nelze upřít aspekt ospravedlnitelnosti ve vztahu ke zmeškání jednání, nikoliv však k nedoručení včasné omluvy, nejví se uvedené konstatování za dané situace zcela přesvědčivé, jelikož posouzení včasnosti omluvy je zjevně vztahováno k časovému bodu neodpovídajícímu okamžiku, k němuž bylo vůbec reálné doručit omluvu, a to navíc tak, aby o ní při jednání již soudce měl povědomí a mohl k ní přihlídnout.

Z citovaného rozhodnutí Nejvyššího soudu tedy dle našeho názoru vyplývá, že za včasnou ve smyslu ustanovení § 153b odst. 4 o.s.ř. nelze považovat omluvu, která sice byla před jednáním soudu doručena na podatelnu soudu, ale do doby vyhlášení rozsudku pro zmeškání se ještě nedostala do sféry dispozice samosoudci (senátu) rozhodujícímu ve věci samé.

V souvislosti s posuzováním toho, zda byla omluva včasná ve smyslu ustanovení § 153b odst. 4 o.s.ř. je nicméně třeba upozornit ještě na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 10. 2014, sp. zn. 23 Cdo 2130/2014. Podle tohoto rozhodnutí totiž není omluvitelným důvodem okolnost, která žalovanému byla známa předem. Existenci okolnosti známé předem Nejvyšší soud v posuzovaném případě dovodil z toho, že právní zástupce žalovaného byl schopen den před nařízeným jednáním soudu kontaktovat svoji asistentku z důvodu, aby jej z jednání omluvila (pro nemoc), resp. požádala o odročení jednání. Pokud tedy daná okolnost nebrání žalovanému, příp. jeho právnímu zástupci, v tom, aby zajistil, že jej třetí osoba omluví z jednání soudu, nelze takovou okolnost považovat za omluvitelný důvod dle ustanovení § 153b odst. 4 o.s.ř.

Naopak, pokud soud vydá rozsudek pro zmeškání, aniž by pro to byly splněné zákonné podmínky dle ustanovení § 153b odst. 1 o.s.ř., lze se nápravy domoci prostřednictvím odvolání proti rozsudku pro zmeškání. Z hlediska výše nastíněných podmínek pro zrušení rozsudku pro zmeškání dle ustanovení § 153b odst. 4 o.s.ř. se však podmínky pro to, aby bylo vyhověno odvolání proti rozsudku pro zmeškání, liší především v otázce včasnosti omluvy. Aby žalovaný mohl uspět s odvoláním proti rozsudku pro zmeškání, musí soudu prvního stupně včas doručit omluvu z jednání soudu. Nejpozději v době vyhlášení rozsudku pro zmeškání již tedy musí být podle našeho názoru omluva ve sféře dispozice samosoudce (senátu) rozhodujícího ve věci samé. Důvod, který brání žalovanému v účasti na jednání soudu, žalovanému (na rozdíl od podmínek pro zrušení rozsudku pro zmeškání) současně nebrání v tom, aby svou neúčast na jednání soudu včas omluvil. I v tomto případě omluva žalovaného musí být důvodná, prokázání důvodu se však již nevyžaduje.[3]

Jelikož v praxi nemusí být hranice mezi tím, zda má být podán návrh na zrušení rozsudku pro

zmeškání, nebo odvolání proti rozsudku pro zmeškání zcela zřetelná, lze doporučit, aby byl ve sporných případech současně podán jak návrh zrušení rozsudku pro zmeškání, tak odvolání proti tomuto rozsudku. V souladu s ustanovením § 153b odst. 5 o.s.ř. se pak bude soud prvního stupně zabývat nejprve návrhem na zrušení rozsudku pro zmeškání. Teprve pokud návrhu na zrušení rozsudku pro zmeškání nebude pravomocně vyhověno, bude se odvoláním proti rozsudku pro zmeškání zabývat odvolací soud.

Mgr. Michal Štrof,
advokát

Mgr. Michala Králová,
advokátka

[PPS advokáti s.r.o.](#)

Velké náměstí 135/19
500 02 Hradec Králové

Tel.: +420 495 512 831-2

Fax: +420 495 512 838

e-mail: pps@ppsadvokati.cz

[1] Viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 6. 1998, sp. zn. 21 Cdo 672/98.

[2] Viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2014, sp. zn. 32 Cdo 3677/2013.

[3] Viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 6. 1998, sp. zn. 21 Cdo 672/98.

Další články:

- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)